

בית

מרן

ערש"ק
י"ח סיוון תשע"ט
פרשת שלח לך
מספר: 101 (תשע"ט)

עלון מס' 214

לענין מרן רבינו עובדיה יוסף זע"א

שיעורו השבועי
של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בניח"ד העליון
הגאון הגדול **רבי יצחק יוסף שליט"א**
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

הרב המקדים: הרה"ג הרב פנחס גולדשמיט שליט"א
רבה הראשי של מוסקבה

נערך ע"י: הרה"ג רבי יצחק לוי שליט"א
רבה הראשי של העיר נשר | חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

העיר	הדלקת נרות שבת	צאת השבת	רבינו תם
ירושלים	19:33	20:24	21:21
תל אביב	19:31	20:22	21:18
חיפה	19:34	20:25	21:22
באר שבע	19:30	20:22	21:17

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

השבוע
זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:
ורדה בת ריחנה
בריות איתנה אריכות ימים ושנים

הרב הראשי של העיר נשר | חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל
חייגו: *5290

"עשה לך רב והסתלק מהספק"
בכל שאלה,
בהלכה, בהנהגה, בשלום בית ובחינוך ילדים
עשרות רבני אגודת 'בית מרן'
נמצאים פה בשבילך!

24 שעות ביממה ברצף
למענה הלכתי מהיר לשי דרכו של מורינו ורבינו
מרן פוסק הדור הרב עובדיה יוסף זע"א

24 *5293 *שלוחה 1

- תוכן העניינים:**
- השיעור השבועי** עמ' 1-4
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
 - פרשת שלח לך** עמ' 5
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
 - לאורם נלך** עמ' 5
הרה"צ חכם ששון לוי זצוק"ל
 - מאור ישראל** עמ' 6
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
 - אקטואליה בהלכה** עמ' 6
הרב אברהם דניאל שליט"א
 - לחיות עם האמונה** עמ' 7
הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א
 - אתגרים בחינוך** עמ' 7
הרב אברהם ברזילאי שליט"א
 - בחסדך בטחתי** עמ' 7
הרה"ג רבי יגאל כהן שליט"א

הלכות בישול בשבת

בישול בשבת על ידי חומר כימי. פתיחת קופסאות שימורים בשבת. מאלו מלאכות במשכן ולומדים את מלאכות שבת. בדין חליטת הבשר. בדין מליחת בשר בסוכר. בישול בהר געש, אש שנוצרה על ידי זכוכית מגדלת. שימוש בדוד שמש בשבת. בישול במיקרוגל.

ראה מעשה ונזכר הלכה

ד, ת, טו) יש בישול אחר בישול בלח, האם עובר איסור כשפותח את הקופסא והאוכל מתחמם, או לא.

פתיחת הקופסא

א. בחוץ לארץ פיתחו מנת אוכל חמה, שכאשר פותחים את הקופסא יש בה חומר כימי שמתנגש עם החמצן, ועל ידי כך האוכל מתחמם. לפני כ-25 שנה הזמינו אותי לכנס רבנים בפריז, ובמהלך הכנס עשו הפסקת לארוחה, והגישו לכל אחד קופסת כוז, הקופסא היתה קרה, וכשפתחתי את הקופסא לפתע התבשיל בפנים התחמם, לא היה שם אש כלל, אלא יש שם חומר כימי, שברגע שהוא מתנגש עם האויר הוא יוצר דחף של כל החלקיקים, ועל ידי זה נוצר חום והתבשיל מתחמם. כשראיתי מעשה עלה בדעתי הלכה, האם מותר להשתמש בזה בשבת? ידוע מה שכתב הרמב"ם (פ"ט מהלכות שבת הלכה ג): המבשל על האור דבר שהיה מבושל כל צרכו או דבר שאינו צריך בישול כלל פטור. ומשמע שאם התבשיל לא מבושל כל צרכו במאה אחוז, אלא רק תשעים אחוז חייב, וכן פסק מרן בשלחן ערוך (סי' רנו סעי' ד). ובנידוננו יתכן שהאוכל לא מבושל כל צרכו לגמרי, ועל ידי הפתיחה האוכל מגיע לחום שהיד סולדת בו ומתבשל. גם יתכן שיש בקופסא מרק או רוב ניכר של רוטב³, והלא לדעת מרן (סימן שיח סעיף

ב. על עצם פתיחת הקופסא, לא באנו לדון, כי כבר ביארנו בעבר שמותר לפתוח קופסת שימורים בשבת, על פי דברי המשנה (שבת קמז.) שובר אדם את החבית וכו'. אמנם מרן כתב בשלחן ערוך (סי' שיד סעי' א): אם החבית שלמה אסור לשברה אפילו בענין שאינו עושה כלי, ואפילו נקב בעלמא אסור לנקוב בה מחדש, ואפילו יש בה נקב חדש, אם להרחיבו, אסור. בבית יוסף מבואר שהאיסור הוא משום בונה. והגר"א (שם) כתב טעם אחר שעובר בזה משום מכה בפטיש, והמשנה ברורה (סק"ז) כתב עוד טעם בשם האחרונים שזו סתירה שלא על מנת לבנות האסורה מדרבנן. ואם לכאורה אסור לפתוח גם קופסאות שימורים. ברם כתב הגאון רבי חיים פלאג"י (ברוח חיים סימן שיד סק"ב) שכל האיסור אם על ידי השבירה או הפתיחה הוא בונה כלי, אבל קופסאות שימורים משתמשים בהם באופן חד פעמי ולאחר מכן זורקים אותם. החזון איש (סימן נא אות יא) החמיר שלא לפתוח קופסאות שימורים בשבת, הוא דיבר לפני למעלה משישים שנה, ובזמנו לאחר ריקון הקופסאות היו מניחים בהן ברגים, מסמרים, נעצים, אבל היום משתמשים וזורקים לפח.

1 זה גורם למחלות, לארץ זה לא הגיע, וגם בחו"ל כבר הפסיקו עם זה, גם משרד הבריאות לא הסכים להמשיך עם קופסאות כאלו מחמת הסכנה.

2 הייתי אמור לדרוש להם בנושא אחר, אבל כשראיתי את הקופסא הזו, אמרתי להם: רבותי, צריך לדון האם מותר להשתמש בזה בשבת, ומסרתי להם שיעור בענין זה.

3 אם הרוטב מיעוט יש להקל, שלא כדעת הלבוש (סימן שיח

סעיף טז) והאגרות משה פיינשטיין (כרך 1 חאו"ח סימן עד, דקל"ה ע"א) שהחמירו בזה.

בנימין בן ריחנה לרפו"ש אריכות ימים ושנים, אפרת בת ורדה ואופיר בן זהבה לזרע בר קיימא

רבי חיים פלאג'י לא יחדי בדבר, כן כתבו הכף החיים (סימן שיד ס"ק לח), ורבי משה שטרן - מרבני אמריקה - בשו"ת באר משה (ח"ג סימן פט אות יח), והגרש"ז אורבך בשו"ת מנחת שלמה (ח"ב סי' יב אות ב), והאדמו"ר מקלויזנבורג בשו"ת דברי יציב (חאו"ח ס"ס קעא), ובשו"ת חלקת יעקב (ח"ג סימן ח), וכן הרב אליעזרוב משכונת קטמון בספרו שאלי ציון (ח"א סימן יב) ועוד, כולם כתבו להתיר לפתוח כלי שהשימוש בו חד פעמי, כמו קופסאות שימורים. המנחת יצחק וייס (ח"ד סימן פב) לא חתך בצורה ברורה, אין ולא ורפיא בידיה, וסיים שבדיעבד מותר לפתוח. אבל הזכרתי הרבה אחרונים שהתירו⁴, ולכן מעיקר הדין מותר לפתוח קופסאות שימורים בשבת. מי שרוצה להחמיר על עצמו תבוא עליו ברכה, אבל לא יסתכל על מי שפותח בעין רעה כאילו הוא מרבני צוהר... כי הוא עושה כדן.

מלאכת המשכן

ג. נמצא שאין בעיה מצד פתיחת הקופסא, רק יש לדון אם אסור לחמם באופן שהזכרנו שהתבשיל מתחמם בפתיחת הקופסא על ידי חומר כימי, שהרי במשכן לא היה בישול כזה, ואת כל מלאכות שבת המוזכרות במשנה (שבת עג.) למדו בגמרא (שבת עג.) ממלאכות המשכן. ועוד אמרו בגמרא (שבת מט:): הא דתנן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת כנגד מי, אמר להו רבי חנינא בר חמא כנגד עבודות המשכן. דתניא אין חייבים אלא על מלאכה שכיוצא בה היתה במשכן, הם זרעו⁵ ואתם לא תזרעו, הם קצרו ואתם לא תקצרו, הם העלו את הקרשים מקרקע לעגלה, ואתם לא תכניסו מרשות הרבים לרשות היחיד. כי בתורה (שמות לה, א והלאה) נאמר "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶהֶם אֶלֶה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אֹתָם, שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבָּתוֹן לַה'." ולאחר מכן ציוה אותם על מלאכות המשכן, שיעשו אותם ששה ימים ובשביעי ישבתו. על שבת נאמר לא תעשה כל מלאכה, לבל יחשוב האדם שמלאכה הכוונה דוקא עבודה קשה, שלוקח טוריה וחופר ומזיע, או לוקח אבן ומשפשף בכח באבן אחרת עד שיוצא אש, אלא כל המלאכות שהיו במשכן נחשבות מלאכה לענין שבת. מדברי רש"י (ר"פ ויקהל) משמע שלא סתם דרשינן "סמוכים", אלא יותר מכך, הכתוב הקדים ציווי שבת למשכן לומר לך שמלאכות המשכן אינן דוחות את השבת. כאילו הקב"ה ציווה אותם, מתי תקימו את המשכן? ששה ימים, וביום השביעי תשבתו. הדברים יותר מפורשים בדבריו של רבי עובדיה הגר בפירוש הספורנו, שהקב"ה ציווה להקים את המשכן ששה ימים. וכבר במכילתא (ר"פ ויקהל) מבואר, לפי שנאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שומע אני בין בחול בין בשבת, תלמוד לומר ויאמר אליהם ששת ימים תעשה מלאכה וכו', בחול ולא בשבת.

לומדים מהקמת המשכן

ד. כנראה נחלקו הבבלי והירושלמי אם לומדים את המלאכות מהקמת המשכן, או מעבודת המשכן שלאחר הקמתו, כעת הזכרנו שמהבבלי

4 ראיתי בחוברת אחת שפורסם מאמר של אחד מגדולי הרבנים בענין פתיחת קופסאות שימורים בשבת, הוא מביא את המשנה, הגמרא, שלחן ערוך ונושאי כלים, ומסיים בדברי החזון איש הג"ל ומסקנתו לאסור. אתה יכול לאסור, אבל תדע גם מה שכתבו פוסקים אחרים, ידיעת התורה היא גם חלק מהפסיקה, אי אפשר להתעלם מהם, אלה היו גדולי עולם, וגם אם אתה לא יודע את כל דבריהם, תפתח חזון עובדיה (שבת ה' עמ' שעה והלאה) ותראה.

5 היכן היתה מלאכת זרוע? במשכן היה צריך עורות אילים מאדמים, יש פרה אדומה, אבל אין איל אדום? אלא היו צובעים באדום, מאיפה הצבע, מטמבור...? אלא היו צריכים לזרוע פרחים, ולקצור אותם, ולבשלם, וכך להוציא מהם הצבע.

נראה שלומדים מהקמת המשכן שהיתה ששה ימים, וכן אמרו בגמרא (שבת עד:): שעזב התנא את בישול הסממנים שהיה במשכן, ונקט אופה, למרות שאפיה לא היתה במשכן, משום שהתנא נקט מלאכות שהן סידורא דפת, מתחילה זורעים את החיטים, קוצרים אותם, בוררים, טוחנים וכו'. ושייך לשנות אפיה במקום בישול, כי מה לי אופה מה לי בישול, וכמו שכתב הרמב"ם (פ"ט מהלכות שבת ה"א): אחד האופה את הפת, או המבשל את המאכל או את הסממנים, או המחמם את המים, הכל ענין אחד הוא. אך קשה, מדוע אמרו בגמרא שלא היתה אפיה במשכן אלא רק בישול, הלא במשכן היו מנחות, שתי הלחם, לחם הפנים? אבל לפי האמור מובן, כי נוקטים מה שהיה בהקמת המשכן, כי על זה היה הציווי להקים בששת הימים ולשבות ביום השביעי. וכן מוכח מהגמרא (שבת עה:): שוחט משום מאי חייב? רב אמר משום צובע, ושמואל אמר משום נטילת נשמה. ופירש רש"י, שכוונת הגמרא לשאול היכן מצינו שוחט במלאכת המשכן. וקשה, הלא שחיטה זו אחת מט"ל מלאכות, וכמו שאמרו במשנה "השוחטו", וכי ראינו שהגמרא שאלה זורע משום מאי חייב, לכאורה שחיטה זו אחת מט"ל מלאכות שהיו במשכן בשחיטת הקרבנות? אלא הביאור כנ"ל, ששחיטת הקרבנות היתה בעבודות המשכן, ואנו לומדים את המלאכות מקודם לכן - מהקמת המשכן, שהיתה שחיטת אלים מאדמים לצורך העורות שלהם, ואמנם לשם כך אפשר לחנוק אותם ואין חובה לשחוט, לכן נחלקו רב ושמואל אם יסוד האיסור הוא משום צובע או משום נטילת נשמה.

לומדים מעבודת המשכן

ה. אולם בירושלמי לא כתוב כך, שינו במשנה (שבת צב:): המוציא בין בימינו בין בשמאלו, בתוך חיקו או על כתפיו חייב, שכן משא בני קהת. כלאחר ידו, ברגלו, בפיו, ובמרפקו, באזנו, ובשערו, ובפונדתו ופיה למטה, בין פונדתו לחלוקו, ובשפת חלוקו, במנעלו, בסנדלו פטור, שלא הוציא כדרך המוציא. ופירש רש"י, שכן משא בני קהת, שנאמר בהם "בכתף ישאו" (במדבר ז, ט), והביא בשם רבינו יצחק בר יהודה בשם רב האי גאון, שכך מפורש בדברי הירושלמי (שבת פ"י ה"ג): ופקודת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה, שמן המאור בימין, ושמן המשחה בשמאל, והקטורת בחיקו, והחביתין בכתף. מכאן נראה ששורש המחלוקת בין הבבלי לירושלמי אם לומדים את המלאכות מהקמת המשכן או מעבודות המשכן, להבבלי לומדים מהקמתו - ממשא בני קהת, ולהירושלמי לומדים מעבודות המשכן - מעבודתו של הכהן הגדול. וכן מבואר בדברי רבינו אברהם בן הרמב"ם (נדפס בראש ספר מעשה רוקח) בשם רב האי גאון, שמלאכות הללו של סדר הפת היו בעבודת המשכן, בקרבן התמיד והמנחות. מי שירצה עוד לפלפל בזה, יעיין בספר אגלי טל⁶ (בפתיחה שבראש הספר) שגם הוא חוקר האם לומדים את המלאכות מהקמת המשכן או מעבודתו. על כל פנים מלאכת מבשל בשבת נלמדת מבישול הסממנים על גבי האש, או מצליית בשר הקרבנות על גבי גחלים, ואם כן בנידוננו שמבשל על ידי חומר כימי שלא היה במשכן, אין בו איסור בישול בשבת.

6 מי שלומד מסכת שבת פרק שביעי כדאי מאוד שיעבור על הספר הזה, תענוג ממש. חיברו האדמו"ר מסוכטשוב בעל האבני נור. היה לו נכד גאון עצום הרב בורנשטיין רב שכונת יד אליהו בתל אביב, כשמרן זצ"ל כיהן כרב ראשי לתל אביב לפני חמישים שנה, והוא היה בא אלינו הביתה ומרן היה משתעשע איתו בלימוד, ופעם מרן אמר עליו: זה כמו הסבא שלו, איך הוא מקשה ומתריץ. אבל לצערנו הרב, לאחר כמה חדשים שמרן הכיר אותו, הוא נהרג בתאונת דרכים.

1. ישנו נידון דומה בשו"ת הלק"ט (ח"א סי' קפט) - הלכות קטנות - לרבי יעקב חאגיז⁷, בענין אש שלהבת שיוצא בין ההרים מה טיבו, האם מותר להמתין שהלוע של ההר געש ירגע, ולהניח שם סיר ותוך כמה דקות יתבשל. ובתחילת הדברים הרב הלק"ט מסביר מה זה הר געש,

7 נולד לפני כמעט ארבע מאות שנה בשנת ש"פ, ארבעים וחמש שנים אחר פטירת מרן השלחן ערוך. היה אחד מראשי הלוחמים בשבתאי צבי שהיה בטורקיה וטען שהוא המשיח, ורבים שהיו בגלות וציפו לישועה נמשכו אחריו, ויצא גם נגד רבי חיים בנבנישתי בעל הכנה"ג שמתחילה נמשך אחר שבתאי צבי אך לבסוף חזר בו, ורבי משה חאגיז בנו המשיך את מלחמת אביו. היה באיטליה, ולאחר מכן עלה לירושלים ופתח ישיבה בירושלים, עוד לפני שישבתו של רבי חיים מוולאז'ין...

החיד"א (בשם הגדולים מערכת ספרים אות סה) כתב דבר מעניין, שבשו"ת הלק"ט יש תשובות קצרות, ואין זה כוחו האמיתי של הגאון רבי יעקב חגיז שהיה ענק בתורה, אלא כתב ספר זה לשם חידוד התלמידים בלבד. כמו שבחוריי ישיבה מדברים בלימוד בקמפמים. יש בשו"ת הלק"ט (ח"א סימן ריח) חידוש גדול מאוד, בענין מהו למלוח את הבשר בסוכה, והכריע שניתן למלוח בסוכה כי הסוכה הוא כמו מלח מתוק. ובייביע אומר (ח"ד חו"ד סימן ב) הרב הביא אותה, והביא כמה אחרונים שסמכו עליו בשעת הדחק, ודחה אותה, כי דוקא בשבת המקדש שנאמר (ויקרא ב, יג) על כל קרבן תקריב מלח, אולי מועיל גם סוכה, מה שאין כן מליחת הבשר להוציא את דמו, רק המלח יכול בטבעו להוציא את הדם. והביא שם מה שכתב הגר"א ניימרק (בספרו אשל אברהם דל"ו ע"ב) שאין לסמוך על דברי הלק"ט בזה, לפי מה שכתב החיד"א הנ"ל, ששו"ת הלק"ט נכתב לחידוד התלמידים בעלמא. ואמנם יש שלא הסכימו עם החיד"א וראו את זה כפגיעה בכבודו של רבי יעקב חאגיז, אך יש לבדוק כל תשובה לגופה.

בגמרא (חולין ק"ג). אמרו, אין הבשר יוצא מידי דמו, אלא אם כן מולחו יפה יפה, ומדיחו יפה יפה. וביאר הרשב"א שצריך למלוח את הבשר משני הצדדים, לדעת הרמב"ם (פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הלכה י') אין בכך המלח להוציא את הדם שבאמצע הבשר ולכן מצריך לעשות לבשר גם חליטה. אולם רוב ככל הראשונים ומביאים הבית יוסף (סי' סט) לא פסקו כדברי הרמב"ם, אלא כפשוט דברי הגמרא שיש למלוח הבשר יפה יפה משני הצדדים ודי בכך, ובדיעבד אפילו מצד אחד מועיל. משד הבריאות מקפיד מאוד להפחית בכמויות המלח שגורם ללחץ דם גבוה, הם הגיעו למשחטות שלנו, של הרבנות הראשית, וראו הר גדול של מלח שאיתו מולחים את העופות ונבחרו, אבל אחרי המליחה העוף תלוי ומתנענע והמלח נופל, זה נקרא ניפוף, אחר כך מכניסים את העופות לתוך בריכה גדולה של מים ומדיחים אותם, והמים של הבריכה מתחלפים שם כל הזמן. רוצים שהשטיפה של העוף מהמלח תהיה יותר חזקה, כמו ג'קווי...

יש מהתיימנים - לא כולם - שמחמירים כדעת הרמב"ם, ואחרי מליחת הבשר עושים לו חליטה, מרתיחים מים, וכשהמים רתחו מניחים את הבשר במים, 'שיקע צרינו בתוכו'. אבל היום אנחנו לא בקיאים כיצד עושים חליטה, ואולי התיימנים כן בקיאים בזה. מרן זצ"ל ביחוד דעת (ח"א סימן כז) כתב, שתימיני שהגיע לארץ ינהג כדעת מרן וכמנהג ארץ ישראל, הרי הוא לומד ביישיבות שלנו ומגיע לשמחות שלנו, אולי אפילו לקח מרוקאית או פרסיה, ב"ה יש אחדות בעם ישראל. ובאמת לא ראינו תימני שבשמחות שלו עושה חליטה לכל העופות והבשר, וגם הם לא נמנעים לאכול בשמחות שלנו על אף שאנחנו לא עושים חליטה. במבטא שלהם ובמנגינות התפלה שאלו דברים שהם לא נוגדים את ההלכה, יכולים להמשיך במנהגם, בפרט שאדם נמשך יותר למנגינות שרגיל מקטנותו. גם ביישיבות אצלנו תמיד יש תימנים, והם אוכלים עוף ובשר כרגיל. אף פעם לא ראיתי בחור שמחמיר ונמנע לאכול, אנחנו רוצים את טובתם שיוכלו לאכול...

כתב מרן בשלחן ערוך (סי' סט סעיף יט): אחר שנמלח הבשר והודח, מותר ליתנו אפילו במים שאינם רותחים, ויש מי שמצריך ליתנו במים רותחים. וכלל ביידינו סתם ויש הלכה כסתם, ואין צורך לחוש לדעת היש, כי מרן הביאה רק כדי לחלוק כבוד לבעליה. אמנם בבית יוסף (שם) כתב שרק במקום צורך או הפסד מרובה כגון בערב שבת כשיש אורחים יעשה מליחה בלא חליטה, אבל השלחן ערוך התחבר בסוף ימיו של מרן, ושם חזר בו ופסק שלכתחילה אין צורך לעשות חליטה. הגאון רבי בן ציון אבא שאול (במבוא לח"א ענף א אות יג) כתב דבר פלא אחר המחילה, שכולם צריכים לחוש לדעת הי"ש, ולפי זה כולם צריכים לעשות חליטה, גם פרסים ועיראקים, ורק במקום הפסד מרובה יש להקל. אבל אני מסופק אם הוא עצמו נהג בזה, ואם בני ביתו עשו כך. אולי כתב כך אחד התלמידים, תלמיד טועה ברבו תולה, אבל למעשה יתכן שלא סבר כך. הוא היה ידיד של מרן זצ"ל והיה מגיע לכל שמחה של הרב, והיה אוכל בלי לחשוש. ובעצם הכלל שצריך לחוש לדעת היש, זה לא נכון, שהרי החיד"א אברכי יוסף (בשיורי ברכה סימן סא) הביא, ששאלו את מרן הבית יוסף, שכאשר כותב סתם ויש כמי אתה סובר? אמר להם: אני פוסק כמו הסתם. אם היה צריך לחוש לדעת היש, בכיול מרן הכשיל את הרבים. ועוד, בעל הכלל "סתם ויש הלכה כסתם" הוא רבי מנחם עזריה מפאנו שהיה כבן עשרים ותשע שמרן נפטר, ואמנם הוא לא היה בצפת, אבל הדפיס את ספרי מרן, ובשו"ת הרמ"ע מפאנו (סימן צו) כתב: דע, כי מרן המחבר רבן של כל בני הגולה זה דרכו בשלחן ערוך הקבוע להוראה, להביא תחילה הדעה היותר מוסכמת, והיא דאיכא דמיחש לסברא אחרת מביא אותה בשם יש אומרים, ואם כן מה שסתם תחילה להתיי הוא פסק גמור ומוחלט לפי סברתו, ולא זכר הסברא השניה אלא לחלוק כבוד לבעליה, שגם הם גדולים ורבים, ויש מקומות שפשט המנהג לאסור כמותר. עד כאן לשונו. חכם בן ציון לא יכול לחלוק בזה על הרמ"ע מפאנו שהיה בדורו של מרן וידע מה שאמר. יש בזה עוד אריכות, וא"ה נרחיב בהזדמנות אחרת.

בזמנו לפני ארבע מאות שנה לא היו חוקרים ומדענים כמו היום, וכתב: אומרים הטבעיים - המדענים - שניצוץ מן השמש פוגע בלוע ההר געש וכך האש יוצאת. כדור הארץ זה בסביבות עובי ארבעים קילומטר, והוא עשוי שכבות שכבות, באמצע יש שכבה של מתכות חמה מאוד, אלפים מאתים מעלות צלזיוס, ככל שהשכבה יותר חיצונה היא מתקררת ובסוף יש שכבות של סלעים. מי שיחפור בירושלים כששה עשר קילומטר יעבור את התהום והלבה, ואם יחפור עוד כששה עשרה קילומטר יגיע למנהטן... שואל הלק"ט: אם יש חום כל כך גדול בפנים, למה כדור הארץ לא בוער? אלא למטה יש גפרית - חומר בעירה - אבל לא יכול להיות שם אש, כי אין שם חמצן. אמרו רבותינו (שבת לט סע"א) שחמי טבריה עוברים על פתחה של גיהנם ומתחממים מהאש של גיהנם, שואל הלק"ט, אם כן מדוע המבשל בחמי טבריה אינו אסור אלא מדרבנן, הרי זה תולדות האור? אלא שהחום מהגיהנם הוא לא של אש ממש אלא מגפרית, כמו שנאמר "גפרית ומלח שרפה כל ארצה". וכך גם פועל ההר געש⁸, הגפרית יוצאת מלוע ההר וכשנפגשת עם ניצוץ מהשמש ועם החמצן היא בוערת⁹. וממשיך ליישב בשו"ת הלק"ט: ולפי מה שכתבנו שניצוץ מן השמש נבער בגפרית, אפשר שהמבשל שם לא חייב מדאורייתא, שתולדות חמה הוא, ואין לך אש שחייבים עליו אלא על האש הטבעי, ומחלק שם בין אש כזאת לאש הנעשית על ידי שפשוף אבנים¹⁰. להלכה ולמעשה, אין לבשל בלוע הר געש מדרבנן כדין תולדות חמה¹¹. על כל פנים אם הר געש נחשב תולדות חמה האסור מדרבנן, כל שכן בנידון קופסת שימורים שמתחממת על ידי חומר כימי, שאין בה איסור בישול מהתורה, ובכלל יתכן שאפילו מדרבנן אין איסור, כי זה אפילו לא תולדות חמה.

דוד שמש

ז. מכאן יש מקום לדון, אם מותר להשתמש במים של דוד שמש בשבת. להלכה, מותר בשבת לפתוח את ברז המים החמים שמגיעים מהדוד שמש. כשפותחים את הברז ומוציאים מים חמים, מיד נכנסים לדוד מים קרים - יש חוק כלים שלובים - והם מתבשלים בדוד. היו כמה רבנים שאסרו להשתמש בדוד שמש בשבת, ומהם הסטייפלר שאסר בכל תוקף¹². לעומת זאת הרבה חכמים התירו, ויש לבאר את סברת ההיתר. בשו"ת מנחת יצחק¹³ (ח"ד סימן מד) כתב בענין דוד שמש

8 אפשר לראות בספרים של רפאל הלפרין (אנציקלופדיה לבית ישראל אות ה), יש שם תמונה של הר געש.

9 יש כאלה בחתונות שמשמחים חתן וכלה וזורקים אש מהפה, וכי בתוך הבטן היה להם אש? אלא היה להם בפה חומר בעירה, וכאשר יוצא ונפגש עם חמצן הופך לאש.

10 אדם הראשון קיבל בינה יתירה במוצאי שבת ואז עלה בדעתו לשפשף אבנים ועל האש שיצאה בירך בורא מאורי האש. יש מי שאמר, שאדם הראשון טייל ובעט באבן ובמקרה פגעה באבן אחרת וראה שיוצא אש, אבל אסור לומר דברים כאלו שהם נגד דברי חז"ל (פסחים נד). שהשי"ת נתן לו בינה יתירה. להוציא אש מהאבנים. לא כל אבן מוציאה אש, זו אבן מיוחדת, כמו שיש ברמת הגולן.

11 הלק"ט שם דן גם לגבי בישול בזכוכית מגדלת, אם מרכז את קרני השמש על ידי זכוכית מגדלת ומבשל, זה מותר כדין בישול בחמה, אבל הוא מחדש שאם הוציא אש על ידי המגדלת ובישל בה דינו כמבשל בתולדות חמה שאסור מדרבנן. אולם בספר שביתת שבת (סס"ק מד) חלק על זה, וכתב שעובר על בישול גמור מהתורה, כי סוף סוף מבשל באש.

12 סיפרו לי שהסטייפלר נתן הסכמה לספר שמירת שבת כהלכתה, ואחר שהספרים הודפסו חזר בו ואמר למחבר תעשה איקס על כל ההסכמות ממני, וכך היה, כי הסטייפלר כעס מאוד על מה שכתב שם (פ"א סעיף נא) שמותר מעיקר הדין להשתמש בדוד שמש. אמר לו המחבר הרב נויברט: סמכתי על יביע אומר (ח"ד האו"ח סימן לד), והוא מזכיר את היביע אומר שם, אז הרב היה רק חבר בית דין. אם הסטייפלר היה רואה את כל המהלך של מרן זצ"ל ביביע אומר, לא נראה שהיה עושה איקס...

13 הגאון רבי יצחק וייס, היה גאון עצום ורב"ד העדה החרדית, היו לו קשרים עם מרן האבא זצ"ל, קשרים נסתרים...

והטעו אותו הטכנאים בדברים לא נכונים, אמרו לו שהשמש מכה על המים וכך הם מתחממים, ואם כן זה בישול בחמה ומותר, כי רק בישול בתולדות חמה גזרו אטו תולדות האור, כמבואר בגמרא (שבת לט.). אבל באמת הדוד שמש עובד כך, יש בקולטים צינורות שיש עליהם חומר שחור¹⁴ שמתחמם הרבה מקרני השמש, וכך הצינורות רותחים ומחממים את המים, וכאשר מוציא מים חמים, נכנסים מים קרים לדוד ומתחממים מהמים החמים, ואם כן זה בישול בתולדות חמה ולכאורה יש לאסור. אולם האיסור לבשל בתולדות חמה הוא מדרבנן, ובישול באופן זה הוא פסיק רישיה¹⁵, ובדרך כלל גם לא ניהא ליה, כלומר לא איכפת ליה¹⁶ שנכנסים מים אחרים לדוד, הוא רק מעוניין לשטוף פניו ידיו ורגליו¹⁷ במים שיוצאים לו בברז.

פסיק רישיה דניהא ליה

ח. לפעמים אדם פותח את הברז של המים החמים וניהא ליה שיכנסו לדוד מים קרים, כי יש לו ילדים והוא צריך הרבה מים. היה רב אחד שעונה תשובות ברדי, ואמר שאם ניהא ליה אסור. הוא לא קרא את התשובה ביביע אומר¹⁸, אולי קרא רק את 'המסקנא דדינא'. מרן מסתמך קודם כל על מהרא"י בתרומת הדשן (סימן סד) - שהיה לפני כשש מאות שנה בדור התפר שבין הראשונים לאחרונים - שהתיר בדרבנן גם פסיק רישיה דניהא ליה. אמנם המגן אברהם (סימן שיד סק"ה) הביא סוגיות מפורשות נגדו, ומרן זצ"ל ביביע אומר (ח"ד האו"ח

14 לכן החרדים שהולכים עם שחור, יותר חם להם מהמקובלים שהולכים עם לבן...

15 לפני ארבעים וחמישים שנה בעלי בתים לא היו יודעים את המושגים האלו, 'פסיק רישיה', 'מלאכה שאינה צריכה לגופה', מה ההבדל בין 'מלאכה שאינה צריכה לגופה' לדבר שאינו מתכוין, מהו 'נ'ט בר נ'ט', חשבו שזה ראשי תיבות נגד טאנקים... היום בזכותו של מרן זצ"ל שהחדייר הרבה את ידיעת ההלכה, כל אחד מכיר ויודע, לכן לא אסביר לכם מה זה פסיק רישיה, מסתמא כולכם יודעים. אני זוכר עוד כשהיינו ילדים קטנים, מרן היה נוסע הרבה בכל מיני רכבים פשוטים כמו 'סוסיתא', ומגיע לכל רחבי הארץ, לשדרות, פרדס כץ, ראשון לציון. יש רבנים שכל הזמן אומרים דרשות דרשות, נמאס לצבור מהדרשות, כשהרב היה בכוחותיו, למרות שידע לדרוש היה מוסר רק שיעורים בהלכה.

16 כמבואר בתוספות (שבת קג. ד"ה לא צריכא), שאין הבדל בין פסיק רישיה דלא ניהא ליה לפסיק רישיה דלא איכפת ליה, ובשניהם דבר שעיקרו מדרבנן מותר. וכן הוא בתוספות כתובות (ו.) ויומא (לה.) בשם מהר"ם מרוטנבורג. וכן כתבו להקל הדברי מלכיא"ל (ח"ב חו"ד ס' מב אות לא), והבאר יצחק אלחנן (בשו"ת באר יצחק חאו"ח ס' טו ענף ה), ובשואל ומשיב נתנון (קמא ח"א ס' רי.) ובדברי החזון איש (ס' נ אות ה, וס' נ אות ה) יש סתירה בדין פסיק רישיה דלא איכפת ליה בדרבנן, אם יש להתיר בכל שבות, או דוקא בשבות קל.

17 אבל כל הגוף בלאו הכי אסור לרוחץ בשבת במים חמים.

18 זה עונג שבת אחרי החמין לתפוס חברותא וללמוד תשובה ביביע אומר...

סימן לד) מביא את כל הסוגיות שהביא המגן אברהם, ומפלפל על כל אחת ואחת, לפלול מתוק. אבל קשה מכמה מקומות בדברי מרן השלחן ערוך שמשמע שאוסר פסיק רישיה דניהא ליה בדרבנן. כמה אחרונים מהפוסקים הספרדים שלנו כתבו להקל בפסיק רישיה דניהא ליה, ביניהם רבי יונה נבון רבו של החיד"א בספרו נחפה בכסף (חאו"ח סימן ד בד"ה עוד מצאתי), רבי אברהם הלוי בספרו גינת ורדים (כלל ג סימן טז), רבי יהודה עייאש (סי' שכא סק"א) לפני כמאתים שנה מחכמי אלג'יר, וכן היד מלאכי (הובא בשו"ת בית יהודה עייאש ח"ב סי' מז דקט"ז ע"ב). נכון שקיבלנו הוראות מרן, אבל כאן יש לצרף עוד סברא, על פי מה שכתב בספר המקנה (קונטרס אחרון סי' סד ס"ה) - נולד לפני כמאתים ושמונים שנה - שכל מה שאסרו פסיק רישיה דניהא ליה בדרבנן, הוא רק באיסור דרבנן כעין דאורייתא, אבל איסור דרבנן שהוא גזירה גם החולקים על התרומת הדשן - המגן אברהם ודעימיה - יודו להתיר. וכן כתבו בספר עט סופר (ח"ב כלל נ פרט ה), ורבי יוסף שאול נתנון בשואל ומשיב (תניינא ח"ב סימן ה)¹⁹. כאן בדין דוד שמש זה איסור גזרה - תולדות חמה אטו תולדות האור, ובזה כולם יודו להקל בפסיק רישיה בדרבנן אף דניהא ליה. ולכן למסקנא, מותר להשתמש במים החמים של דוד השמש בשבת.

בישול הוא רק מכח האש

ט. בספר קרית ספר (פ"ט מהלכות שבת) מבאר את טעם הדבר שאין איסור לבשל בחמה, משום שכל מלאכות שבת למדנו מהמלאכות שהיו במשכן, ומ-כיון שבישול הסממנים במשכן היה באש, אין איסור מהתורה אלא בבישול באש. וכן כתב החתם סופר בספרו תורת משה על התורה (ריש פרשת ויקהל). ולפי זה יש לדון גם בבישול במיקרוגל²⁰ שמבשל על ידי גלים קצרים אלקטרו מגנטיים שמכים בחזקה על המוצר, והחלקיקים והמולקולות רצים שם במהירות עצומה וכך נוצר חום, ובחום זה המוצר מתבשל, שאינו עובר איסור מהתורה, כיון שלא היה בישול כזה במשכן, וגם בישול זה לא ניכר כל כך בתבשיל, כגון אם מבשל עוף וכדומה במיקרוגל הוא לא יהיה נראה מבושל, אלא אם כן יש במיקרוגל גופי השחמה, כי יש שבח עצים בפת, מה שאין כן במיקרוגל, והרי זה דומה למבשל בחומר כימי וכדומה, שאין בו איסור דאורייתא, אבל בודאי שלכל הפחות יש איסור מדרבנן לבשל במיקרוגל.

19 מתוך התשובות של הרב, רואים את הבקיאות העצומה שלו גם בתשובות פוסקי אשכנז, נודע ביהודה, באר יצחק אלחנן, שואל ומשיב, עט סופר, אין תשובה שהוא לא מוכיר אותם.

20 קודם כל צריך להיזהר לא להשתמש במיקרוגל, ולכל הפחות לבדוק אותו מידי פעם שאין בו קרינה מעבר למותר.

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרשל"צ שליט"א מביהכ"ס היודים כל מוצש"ק. הרב המקדים בשעה 21:30, שיעורו של הרשל"צ בשעה 22:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" *5293. שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

עומר וירדן בני אורטל
לעליה ברוחניות ונחת להורים

אורטל בת אסתר
לרפואה והצלחה

לכל המעונין להתברך בפי קודשו של מוריט ורבינו הראש"ל שליט"א בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא' או לעילוי נשמת יקרם **חייגו: *5290**

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של **כאן מורשת** fm 93.00, 92.8fm, 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm

העלון להצלחתם של: מאיר בן סימ- לזרע קודש של קיימא בקרוב, מרים בת דינה- רפוש, יוסף שניאור זלמן בן מרים- לפרנסה בריאות ונחת, דבורה מיה בת תמר- פרנסה ובריאות, מנשה בן תמר- פרנסה ובריאות, חויה בת שרה- לזוג הגון בקרוב, רחל בת שרה - אריכות ימים ורפוש.

מאור ישראל

הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
בנייתו הקבועה ברחבי קול חי בתוכניתו של הרב בן לולו
כל יום חי בשיעור 13:30

לו, ורק אם עדיין לא התחיל במו"מ אלא רק דיבורים בעלמא מצווה עליו לגלות לו. וה"ה לכל חפץ שרוצה לקנות חברו.

שאלה: אדם שנתן כסף לחבירו כדי שישלם לו את חובו כגון ארנונה וכדו' ומכל סיבה שהיא אותו אדם נתעכב מלשלם וקיבל קנס עבור איחור השלום, האם יש מקום לתבוע את חברו על הנזק שנגרם מחמתו, או דהוי רק גרמא ופטור?

תשובה: הגמ' בב"ק נט: איתא, השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן ושרפו את הגדיש פטור מלשלם דהוי גרמא בניזקין, וביאר רש"י בד"ה "פטור", משום דהוי גרמא בניזקין וכן מבואר בתוס' בבא בתרא כו. והביאו כמה וכמה מקורות לדבריהם ע"ש.

וכן פסק הרמב"ם בהל' חובל ומוזיק פ"ז הל' ח'. וכן פסק מרן בשו"ע חו"מ סי' ת"כ סעי' י"א כדברי התוס' ורש"י שכתב בזה"ל "הכניסו לחדר וסגר עליו ובטלו ממלאכתו אינו נותן לו אלא שבת בלבד אבל אם היה סגור בחדר וסגר עליו מלצאת הוי גרמא בניזקין ופטור מדיני אדם" ע"ש.

להלכה: היות והוא רק גרם לכך נחשב לגרמא בניזקין שפטור, אך דיני שומרים חייב אותו אדם ולכן חייב לפייסו.

שאלה: אדם היודע על חברו שרוצה לקנות רכב מאדם מסוים במחיר יקר, והוא יודע שניתן להשיגו במחיר מוזל יותר, האם מותר לגלות לחבירו על כך, שהרי לכאורה הוא גורם הפסד לאדם השלישי?

תשובה: נאמר בתורה "לא תשיג גבול רעך" ומכאן למדו חכמים שאסור לאדם לגרום נזק או מניעת רווח לחבירו, וא"כ נראה לומר שיהיה אסור לו לגלות שאפשר להשיג את אותו הרכב במחיר זול יותר שהרי הוא משיג גבול רעהו, אך מאידך יש לומר שלא רק שאינו עובר בלאו 'דלא תשיג', אלא אף מקיים מצוות השבת אבידה.

ומכח ספק זה כתבו הפוסקים לחלק, שאם הקונה נמצא כבר במשא ומתן עם המוכר על קניית הרכב אסור לו לגלות על כך משום השגת גבול, אבל באופן שעדיין לא התחיל

במשא ומתן עם בעל הרכב אלא רק דיבורים בעלמא, הדין שמותר לו לגלות לחברו על כך ואף מקיים בכך מצוות השבת אבידה, וכן הסכים הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א.

להלכה: אם חברו כבר התחיל את המשא ומתן בינו לבין בעל הרכב אסור לגלות

אקטואליה בהלכה

הרב אברהם דניאל שליט"א
רב במסגרת הליכות "כית מרח"

בטהרה ויהיו גדולים בקדושה, ובמאכלים שנגע בהם קטן קודם נטילת ידיים שחרית, אם הם מאכלים שנשטפים כגון: פירות וירקות, צריך לשוטפם ג' פעמים ויכול לאוכלם, ואם הם מאכלים שלא נשטפים במים יש להתיר אותם לאכילה והמחמיר תבוא עליו ברכה.

שאלה: אישה שמתפללת בביתה ובאמצע תפילת העמידה ילדיה רבים בניהם, האם מותר לה להשתיקם או לפסוע באמצע התפילה כדי להשתיקם?

תשובה: ילדים קטנים שמפריעים באמצע תפילת העמידה ואין האישה יכולה לכונן מותר לה להשתיקם ברמז או אסור להפסיק בדיבור ואם אין הרמז מועיל מותר לה לפסוע באמצע התפילה כדי להשתיקם אך לא תפסיק בדיבור.

שאלה: מה הדין באישה שמתפללת בביתה ובאמצע תפילת העמידה מריחה ריח רע מבנה הקטן?

תשובה: כתב מרן השו"ע (סימן ע"ג) וזה לשונו: היתה צואת אדם מאחרי צריך להרחיק ארבע אמות ממקום שכלה הריח, ואפילו אם יש לו חולי שאינו מריח, צריך להרחיק, ע"כ. יוצא שאם יש בכל אותו אזור ריח רע, אף שהילד לא קרוב אליה, חייבת להתרחק מאותו מקום שפסק הריח ארבע אמות (שהוא 1.92 מטר). או שתעבור להתפלל בחדר הסמוך לו שהוא נקי מריח.

שאלה: האם מותר לאישה לרחוץ את הילדים הקטנים בשבת בצהריים כדי שיוכלו לישון תיכף במוצאי שבת?

תשובה: כתב רבי עקיבא איגר שכל אדם שמצטער אם לא יתרחץ בשבת מותר לו להתרחץ במים חמים וכן הובא בחזון עובדיה שבת (הל' ו' עמוד פ"ח) שאדם שרגיל להתרחץ בכל יום ואם לא יתרחץ בשבת יצטער מאוד מותר לו לרחוץ בשבת אף במים חמים, וכן כתב הרמב"ם (פ"ו הל' י') שמותר לומר לגוי להביא מים חמים מהחצר לבית כדי לרחוץ בהם קטן או מצטער, יוצא שילד שרגיל להתרחץ בכל יום מותר לאישה לרחוץ אותו גם בשבת, ואף אם לא רגיל בכל יום אלא שהוא מלוכלך מותר לו להתרחץ בשבת במים חמים שהוחמו על ידי דוד שמש, רק צריך לשים לב לכמה דינים: א. שלא לגבגב בחזוקה את השיער משום סוחט בשיער ב. שלא יסרקו אותו במסרק. ואין כאן איסור הכנה משבת לחול כיוון שיש לילד הנאה כבר בשבת.

שאלה: האם חייבים ליטול את הידיים לקטן בכל בוקר, ומה הדין אם נגע הקטן לפני נטילת ידיים בכל מיני מאכלים?

תשובה: צריך לחנך את הקטנים ליטול ידיים בכל בוקר כדון, ומצווה ליטול את ידי הקטנים ביותר אף שלא הגיעו לחינוך, והיא סגולה טובה לקטנים כדי שיגדלו

זהירות מקרינה

פינת בריאות
אתם שואלים והמומחים עונים במייל:
betmaran1234@gmail.com

סרטון) של השימוש בטלפונים סלולריים על בריאות האדם. השערות הקשורות שימוש בטלפון הסלולרי לתופעות כגון כאבי ראש, עייפות, הפרעות בשינה, פגיעה בזיכרון, בראייה או בשמיעה לא הוכחו במחקרים מדעיים מבוססים.

***המלצות משרד הבריאות בנוגע לשימוש בטלפונים סלולריים:** באופן כללי, מאמץ משרד הבריאות את הנחיות מרבית הגופים הבינלאומיים, הממליצים לנהוג בהתאם לעיקרון "הזהירות המונעת" בהקשר לשימוש בטלפונים סלולריים.

בהתאם לכך ממליץ משרד הבריאות על:

- שימוש ברמקול/דיבורית אישית או אוזניים (שאינה אלחוטית) בזמן השיחה
- יש להקפיד להרחיק את הטלפון מהגוף
- צמצום כמות ומשך השיחות בטלפון סלולרי הינה אמצעי נוסף להקטנת החשיפה.
- באזורים בהם הקליטה חלשה (אזורים בהם קיים מיעוט אנטנות יחסי, או מישור הקליטה למשל במעלית, רכבת וכדומה), רמת החשיפה לקרינה עולה. לפיכך, יש להמעיט בדיבור באזורים אלו. יש לציין כי רמת הקליטה מצוינת בטלפון ולפיכך ניתן לזהות מצבים אלה

המשך בעז"ה בשבוע הבא

***טלפונים סלולריים -** טלפון סלולרי הוא מכשיר המאפשר תקשורת אלחוטית באמצעות גלי רדיו. לצורך זה, מכיל הטלפון הסלולרי מקלט ומשדר, באמצעותם מתקיים הקשר בינו לבין התחנה הקבועה הנמצאת בסביבה.

בתחנה הקבועה מצויות אנטנות לקליטה ושידור. לצורך התקשורת פולטים הטלפון הסלולרי והאנטנות שבתחנה הקבועה קרינת רדיו (ראו להלן). מכשיר הטלפון הנייד משדר כמות קרינה נמוכה מזו המשודרת על ידי מוקד שידור (אתר סלולרי), אך עקב המצאות המכשיר בקרבת הגוף, סופג הגוף את האנרגיה במישורין מהאנטנה של המכשיר.

***האם קיימת השפעה לקרינת רדיו על בריאות האדם?** רמות גבוהות של קרינת רדיו יכולות לגרום השפעות בריאותיות על-ידי חימום הגוף. השפעות אלו ידועות בשם אפקטים תרמיים. בשנים האחרונות ובייחוד עקב השימוש הנפוץ בטלפונים הסלולריים, הועלה החשש בדבר קיומם של אפקטים א-תרמיים. אלה אפקטים הנגרמים מהשפעה ישירה של קרינת רדיו בעוצמה נמוכה מכדי לגרום לחימום הגוף.

***השפעות אחרות (מלבד סרטון) של שימוש בטלפונים סלולריים על בריאות האדם:** קיימים מספר מחקרים שבדקו את ההשפעות הבריאותיות האחרות (פרט להתפתחות

העלון להצלחתם של: אני בת ענדנה - שלום בית וכל הישועות, חנה בת רונית - הצלחה בכל, יוסף חיים בן חנה - כל הישועות, לחנן יחזקל בן תרצה - הצלחה בלימודים וחזרה בתשובה, למית בת חממה - בריאות הנפש והגוף, רוזה בת שלמה יצחק - בריאות איתנה, שני רבקה בת ענדנה רחל - זיווג הגון בקרוב, אודיה בת אורה - כל הישועות.

לחיות עם האמונה

הרב הגאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשויות "בית סוף" ונחבר סדרת הספרים "ני לגליל ועוד..."

המדרגה של כל יהודי

אדם ציטט באזני את דברי חז"ל "יותר טוב לאדם שלא נברא, ועכשיו משנברא יפשפש במעשיו", והקשה: "איך אפשר לשמוח אחרי שהכמים הסיקו שכל החיים זה רק בדיעבד, 'סחיבה' אחת גדולה? אם מוטב לאדם שלא נברא, מדוע לכתחילה יש להביא ילדים לעולם?"

סיפרתי לו על יהודי צדיק שהכרתי, רבי שלום רחמים זצ"ל, שנפטר לפני כארבעים שנה. הוא סבל ייסורים נוראים, נאלץ להתגרור בחדר ללא חלונות, ועם פתיליה חיים מים, בישל וכיבס, ובכל זאת הגה בתורה תמיד ובמיוחד ב'והרה', התפלל ב'ותיקין', עשה מצוות ונתן צדקות.

רבי שלום סבל מבדידות ומביזיונות ונהג לומר לי: "דבר אחד אני מבקש מהקב"ה, שלא יחזיר אותי לעולם הזה!". אבל מעולם לא היה מדוכא. כשבאתי אליו, ראיתי מחיך, מתבדח ולומד תורה. מדוע ביקש מהקב"ה שלא לחזור לעולם הזה?

בגלל שראה שהעולם הזה מסוכן ומלא ניסיונות, וקשה מאוד ללכת בו. יש. היו תלמידי חכמים גדולים שזכו למדרגה שלא הלכו ארבע אמות ללא תורה, אבל לא ללכת ארבע אמות בלי אמונה, זו צריכה להיות המדרגה של כל יהודי!

אנחנו צריכים להיצמד אל האמונה, הבאה לביטוי בהסתכלות על ההשגחה, בתפילה ובהודיה. האדם זקוק לאמונה מבלי להסיח דעת, כאשר הוא הולך, מדבר, קונה, מוכר,

מוצא ומאבד, ניסיונות של עגמת נפש, ולעומתם גאוה הבאה עקב הצלחה. גם כשאדם לא עושה מאומה, יש לו התמודדות: מה לחשוב? מה לדבר? לאן להסתכל? כל הזמן האדם חייב להיצמד לאמונה, שהיא שורש כל המצוות - "כל מצוותיך אמונה". שורש ה'סור מרע' וה'עשה טוב', הוא האמונה - "שיוותי ה' לגנדי תמיד". רק כאשר האדם נצמד לאמונה, הוא יכול להיות ישר עם הקב"ה.

"טוב לאדם שלא נברא" מצד הסיכון להצלחתו שהוא מצוי ביותר, אולם מצד הסיכוי של המצליח בוודאי שרק ביאתו לעולם מעניקה משמעות לניצחונות והצלחתו. לכן ביקש רבי שלום זצ"ל מהקב"ה שיגמור את תיקונו בעולם, ולא יצטרך לחזור בגלגול, מפני שהעולם הזה מסוכן, ויש לחשוש שהאדם חלילה לא יגיע ליעדו ולמטרתו.

אולם בוודאי שעלינו לשמוח שבאנו לעולם, ובכך אנחנו מיישמים את תורת ה' ואמונתו. הנחת רוח הגדולה ביותר לה' היא שנאיר באור האמונה את החשכות הגדולה השוררת בעולמנו המלא בכוחות מינות, מידות ותאוות רעות ונתגבר על יצרנו. והיאך אפשר לומר שטוב לו לאדם שלא נברא, הרי איזו מעלה תהיה לאדם אלמלא יברא? הצדיקים בעולם מועטים, רוב בני האדם בעולם הולכים אחר יצרם, וטוב להם שלא נבראו, מאחר שאינם באים לייעודם, אולם בוודאי שהמשכיל יש לו על מה לשמוח בעולמו עד אין קץ.

ניתן לשמוע כל יום 5 דקות של אמונה יומית *5293* שלוחה 3

אתגרים בחינוך

הרב אברהם ברזילאי שליט"א
יורש סריבו אתגרים בחינוך ומגיש תוכנית קידוח שקופים ברדיו 'קול חי'

זהירות סיפורי צדיקים!

כולם מדברים בעד לספר לילדים סיפורי צדיקים לפני השינה. אנשים מקפידים על המנהג הזה כל לילה. אז רבותי - **זהירות, סכנה!** לא סכנה בלספר את הסיפורים, אלא ב'איך' לספר אותם. רוב סיפורי הצדיקים מורכבים מארבעה ראשי פרקים: **א. "בנן של קדושים" ב. "במעללינו יתנר נער" ג. "גאונותו ושקידתו" ד. "וכבוד גדול עשו לו במותו".**

המהדרין מתארים את התייתמותו בגיל צעיר, את הימים הרבים בשיבה בהם לא בא אוכל לפיו, ואת הקור שחדר דרך חלון חדרו השבור בלילות. עיקר חכמת החינוך היא להבין 'איך הדברים נראים **בעיניים של הילד**'. מה לדעתכם עובר בראשו של ילד המאזין לילה לילה לסיפורי חייהם של הצדיקים? אוי איזה מסכן. כמה הוא סבל, כמה היה לו קשה. זה, היה יתום. וזה, היה עני.

וזה, היה בעל יסורים. עושה הילד חשבון לעצמו ואומר: "אני ממילא לא בנמ של קדושים, אין לי חשק להתייתם בגיל צעיר, וכל העניין הזה של רעב וקור בלילות לא ממש מדבר אליי ... הלוא אני לומד בכיתה ממוזגת, יש לי בתיק

לחמניה ושוקו, והחדר שלי מלא בשלל משחקים אלקטרוניים. מה השייכות שלי לסיפורים הליליים? **כלום!** הילד מתחיל להפנים באופן טבעי שהסיפורים אינם נוגעים אליו, כי זה פשוט לא הוא! נמצא שעצם הסיפור לילד רק שאינו מפתח שאיפות אלא אף מרחיק. וכאן ישאל השואל:

"מה בעצם אתה אומר, לא לספר יותר סיפורי צדיקים?" התשובה היא **כן** לספר - אבל באופן הנכון: "הלילה היה קר, כבר יומיים שלא בא אוכל לפיו אך הצדיק לא עצם עין, השתדל בכל מאודו לכבוש עוד שורה ועוד שורה. כך ישב רכון על ספריו עד שהאיר הבוקר" - אבא סגר את הספר ופנה אל בנו "אתה יודע יוסליה שלי, אני שמעתי מהרב שלך שאתם לומדים כעת סוגיא לא קלה, ושמתי לב שאתה מאוד משתדל. אני יודע שקשה לך להתרכז בשיעור אבל אני רוצה שתדע שבכל פעם שאתה מרגיש קושי או חשק להתעסק בדברים סביבך ואתה נושך שפתיים וממשיך להקשיב - **אתה ממש כמו הצדיק הזה שכעת קראנו עליו**. יוסליה בדורו כמשה בדורו. מה ההבדל בינך לצדיק הזה? כלום.

הוא עשה את המקסימום שלו **וגם אתה עושה את המקסימום שלך**. ואז חיבק אותו אבא וחום והוסיף "אתה גדול הדור הפרטי שלי!"

בחסדך בטחתי

מזכרת הרבים הרב הגאון רבי זגאל כהן שליט"א
וגם בשלוחה מיוחדת *5293* שלוחה 8<13 בחיזוק יומי ושעורים מלאים

התרחקות מן הגאווה

אין פוסק בעולם שיכול לפסק הלכה בלי לבדק מה דעתו של הרמב"ם בענין. ואם תשאלו כיצד הגיע למעלה זו, התשובה נמצאת בתשובותיו הרבות שמהן נכרת כמה מדת הענוה והסבלנות היתה טבועה בו, והדבר נראה כבלתי אפשרי.

בימי חייו של הרמב"ם היו לו מתנגדים גדולים, והם היו מורגנים אחר יראת השמים שלו ועל ספריו הרבים. באגרת ששלח לתלמידו שמחה על כבוד מורו הוא כותב:

"אבל מדותי עתה אינן כמדות הבן (שהיה עונה למתנגדים בתקיפות), והיא שאני כבר חנוכני השנים והנסינות. ואני מוחל על כבודי הרבה ויודע אני שאותם שמכפישים אותי רוצים להתעלות בעיני הבריות על ידי שמחסרים את תבורי ולהראות שהם שלמים כדי שיצטרכו לעין בו (להראות שהם חכמים יותר ממני). ואם רצו לחבר חבור, היו מחברים טוב יותר ממני, ואם יצטרכו אפלו ירננו על היראת שמים שלי ואחר מעשי. תן להם שירננו שהרי הם הננים מזה ואני לא מפסיד, וכל זה, "חי השם",

(לשון שבועה שנשבע הרמב"ם שכך הם הדברים בליבו) לא יצער אותי. ואפלו אם יעשו את הביזיונות האלה בפני, ואראה אותם עושים זאת, היה דבורי עמהם בנחת והייתי שותק או עונה כפי הענין. ואני לא אגן על עצמי לפי שכבוד עצמי ומדותי הם אצלי לשתק לסכלים".

לעניות דעתי, בדברים אלו טמונה הצלחתו של הרמב"ם בכל התחומים מפני הוא מעיד על עצמו בלשון שבועה שאם היה רואה את שני גדולי הדור שמטיילים בו דפי במעשיו ובספריו ובראת שמים שלו, לא היה נפגע ולא היה עונה לדבריהם ולא היה מגן על עצמו, אלא מקבל את הדברים באהבה.

הרמב"ם המשיך באגרת נוספת וכתב: "ודע שאני אכון לעשות כל מה שיש בו ענותנות, ואפלו אם יזיק לי הדבר אצל המון העם מאד (שיבוא לזלזל בכבודי), וכל מי שרוצה להראות שלמותו ע"י חסרוני ואפלו הוא מקטני התלמידים, מחלנו לו בזה" פשוט מדהים - בפרושו של הרמב"ם למשניות (אבות פ"ד מ"ד) הביא מעשה (יש טוענים שהרמב"ם עצמו הוא בעל המעשה). אחד החסידים נשאל: "מהו היום השמח ביותר שעבר עליך מימך?" אמר: "יום שהייתי נוסע על גבי ספינה, והיה מקומי במקום שפל עם פשוטי העם. והייתי לבוש בלויי סחבות, והיו בספינה סוחרים ובעלי מומן, והייתי שוכב במקומי. והנה אחד מאנשי הספינה קם להטיל מים, והייתי בעיני כל כך שפל ובזוי, עד שגלה את עצמו והטיל מימיו עלי. והתפלאתי מאד על חזק מדת העזות בנפשו. חי השם (שוב לשון שבועה), לא הצטערה נפשי במעשהו כלל, ולא התעורר בה רגז! ושמחתי שמחה גדולה שהגעתי למדרגה שלא יצערני בזוי זה האדם ולא אשים לבי אליו".

ואין ספק שזו היא תכלית בשפלות הרוח עד שירחק מן הגאווה.

העלון להצלחתם של: שלמה ישראל בן חיה רחל- הצלחה בכל העניינים, אורלי בת מזל- רפואה שלמה, נועה דביר ודולב בני אורלי- הצלחה ובריאות, אסתר בת והבה- בריאות הנפש, חדר גבריאל מאיר בן פלילה- רפואת הנפש והגוף, רונית בת אסתר- זיווג הגון, שמואל בן חנה- כל הישועות, אברהם בן גורגיה- הצלחה ובריאות.

מבין הבחורים המצטיינים
 במדרשות 'בית מרן' שמתקיימים
 בכל ערב בכל רחבי הארץ נלקחו לחינוך
 לידי מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א
 והרב הגאון רבי יגאל כהן שליט"א
 במסע רוחני מרגש במיוחד
 גם אתה יכול להיות שותף
 להאיר את האור
 *5290

היצירה ההיסטורית שתביא לכם ברכה

בהזמנת כמות
 ניתן להקדיש שם ליקדים
 בכריכת הספר

**הופיע ויצא לאור הספר
 הייחודי והחדש מסוגו!**
 לוח ברכות מסודר וצבעוני
 ברכה ראשונה ואחרונה
 על פי פסיקותיו של מרן הראשון לציון
 פוסק הדור רבנו יצחק יוסף שליט"א
 בעל ה"ולקוט יוסף"
 פרי עטו של
 הרב שלום בר יוחאי חיים שליט"א
 מחבר סדרת הספרים "שלום על ישראל"

להזמנות חייגו: 050-4126233
052-7182102

הננו להודיע לציבור הרחב

כי נשארה כמות מצומצמת מספר המוסר הנפלא "מעין יוסף"
 מהראשון לציון מורינו
רבי יצחק יוסף שליט"א
 ואף נלווה אליו מכתבי חיזוק והשקפה
 מהרשבה"ג רבינו הגדול עובדיה יוסף זצוק"ל

המכירה ליחידים וסיטונאים
מחר הספר 35 ש"ח
 להזמנת ניתן להתקשר:
אזור ירושלים: 02-5002152
050-4114592
אזור אשדוד והסביבה:
052-7626119

העלון להצלחתם של: אוריה בת אביגיל - זיווג הגון, אחיאל בן אור חיה - כל הישועות, ברכה בת סופה - זיווג הגון, דוד בן טובה - כל הישועות, דינה בת זיהיה - רפואה שלמה, הודיה בת אורה - הצלחה בכל, שלמה בן אביגיל - הצלחה בכל, חגי בן סול - הצלחה בלימודים, חן אסתר ב דליה - הצלחה בכל, אברהם ענוף בן זהבה זוהרה - חזרה בתשובה ושלוש בית.